اخبار

شکاف عمیق دستمزد کارگران با استاندارد جهانی؛ بحث اصلی بنزین نیست

اسدی در نقد عملکرد دولت و مجلس اظهار کرد: مجلس به جای ایفای نقش نظارتی، عمدتاً به جابه‌جایی مدیران و طرح‌های سیاسی مشغول است. دولت نیز ناکارآمدی خود را به گردن مجلس می‌اندازد و از مسئولیت شانه خالی می‌کند؛ در این میان، مردم و کارگران قربانی این جدل‌های بی‌ثمر می‌شوند.

به گزارش ایلنا، حداقل مزد و مستمری کارگران در شرایط فعلی کمتر از نیمی از هزینه‌های ماهانه خانوار را پوشش می‌دهد. بر اساس داده‌های رسمی، نرخ تورم سبد معیشت خانوارهای کارگری از ابتدای سال تاکنون بیش از ۶۰ درصد افزایش یافته و برخی اقلام اساسی زندگی کارگران تا ۱۰۰ درصد و حتی بیشتر گران شده‌اند.

این پرسش جدی مطرح است که چرا مشکلات کارگران در چنین شرایط تورمی انباشته می‌شود و مسئولان راهکار مؤثری برای رفع این معضلات ارائه نمی‌دهند؟ به نظر می‌رسد تنها رویکرد موجود، به حاشیه راندن مطالبات کارگران و نادیده گرفتن مشکلات واقعی آنان است.

آیت اسدی، عضو کارگری شورای‌عالی کار در این رابطه گفت: متأسفانه آنچه امروز در عرصه حکمرانی کشور مشاهده می‌شود، بیش از آن‌که معطوف به حل مشکلات واقعی جامعه باشد، درگیری‌های سیاسی و اختلافات بی‌ثمر میان دولت و مجلس است. این رفتارها نه تنها مغایر با اصل ولایت مردم بر سرنوشت خویش و اصل پاسخگویی مسئولان است، بلکه موجب شده مردم به‌عنوان صاحبان اصلی کشور در تصمیم‌گیری‌ها نادیده گرفته شوند.

وی در تشریح مشکلات اصلی کارگران و مردم افزود: تورم و گرانی، کمر حقوق‌بگیران را شکسته و موجب شرمندگی پدران در برابر خانواده شده است. بحران مسکن، درمان و بی‌کیفیتی آموزش عالی، به مهاجرت نخبگان دامن زده و معضلات اجتماعی همچون بی‌آبی، افزایش طلاق، کاهش ازدواج جوانان و ده‌ها مشکل دیگر، زندگی مردم را دشوار کرده است.

اسدی در نقد عملکرد دولت و مجلس اظهار کرد: مجلس به جای ایفای نقش نظارتی، عمدتاً به جابه‌جایی مدیران و طرح‌های سیاسی مشغول است. دولت نیز ناکارآمدی خود را به گردن مجلس می‌اندازد و از مسئولیت شانه خالی می‌کند؛ در این میان، مردم و کارگران قربانی این جدل‌های بی‌ثمر می‌شوند.

راه حل چیست؛ عضو کارگری شورای‌عالی کار در پاسخ گفت: مشارکت مستقیم مردم در اقتصاد و تصمیم‌گیری‌ها کلید اصلی حل مشکلات است. در حوزه روابط کار، اصل سه‌جانبه‌گرایی و نقش شورای‌عالی کار به حاشیه رانده شده است. تصویب قوانینی که تعاونی‌های مردمی، شوراهای محلی و نهادهای مدنی را در سیاست‌گذاری اقتصادی دخیل کند، می‌تواند راهکاری مؤثر باشد.

وی تأکید کرد: تمرکز بر حل مشکلات واقعی اهمیت دارد؛ تدوین قوانین الزام‌آور برای رسیدگی به مسکن، درمان، آموزش، بحران آب و اشتغال جوانان ضروری است. همچنین نظارت واقعی مجلس باید تقویت شود؛ نمایندگان باید به جای تغییر مدیران، بر اجرای صحیح قوانین و پاسخگویی وزرا تمرکز کنند. در صورت عدم تمکین وزرا، ابزارهای قانونی همچون سؤال، استیضاح و تحقیق و تفحص باید به‌کار گرفته شود. دولت نیز موظف است برنامه‌های عملیاتی خود را شفاف ارائه دهد و از فرافکنی پرهیز کند. اگر دولت یا مجلس توان حل مشکلات را ندارند، باید با شجاعت استعفا دهند و میدان را به نیروهای کارآمد و مردمی بسپارند.

اسدی در ادامه به موضوع دستمزد کارگران اشاره کرد و گفت: این ادعا که «دستمزد ریالی است اما هزینه‌ها دلاری» کاملاً صحیح است. رئیس‌جمهور در یک سال اخیر بارها بر پایین بودن قیمت بنزین در ایران و مقایسه آن با کشورهای منطقه تأکید کرده است؛ حال باید پرسید چرا دستمزد کارگران با کشورهای دیگر مقایسه نمی‌شود؟

وی افزود: دستمزد ماهانه کارگران حتی به ۲۰۰ دلار هم نمی‌رسد؛ در حالی که از پایین بودن قیمت بنزین و ضرورت دلاری کردن آن سخن گفته می‌شود. اگر قرار است قیمت‌ها دلاری محاسبه شود، ابتدا باید دستمزد کارگران دلاری شود و سپس سایر اقلام از جمله انرژی، آب و برق به همان شیوه محاسبه گردد. یک‌جانبه‌نگری در این زمینه، خلاف عدالت و منطق است و منافع مردم را مخدوش می‌سازد.

زنگ خطر برای صنعت نشر به صدا در آمد

سبقت قیمت کتاب از تورم

در حالی‌که هفته کتابخوانی فرا رسیده، بازار نشر ایران بیش از هر زمان دیگری زیر سایه تورم، گرانی کاغذ و کاهش قدرت خرید مردم فرو رفته است. چراغ کتابفروشی‌ها روشن است، اما تیراژها سقوط کرده و قیمت‌ها از تورم سبقت گرفته‌اند.

پاییز خشک و کم‌رمق ایران، بر میدان انقلاب تهران هم سایه انداخته است. چراغ‌های کتابفروشی‌ها کمافی‌سابق روشن است، اما کتاب‌ها خاک می‌خورند و چشم انتظار خریدار هستند.

به گزارش اقتصاد۲۴، هفته کتابخوانی فرا رسیده و فروشندگان کتاب سعی دارند با ارائه تخفیف، مردم را به خرید ترغیب کنند و دست‌کم برای مقطعی، کتاب را دوباره به سبد خرید بازگردانند، اما واقعیت اقتصادی چیز دیگری می‌گوید. زمانی که تورم بالا می‌رود و هزینه‌های ضروری زندگی هر روز سنگین‌تر می‌شود، کالاهای فرهنگی نخستین قربانیان این فشار هستند. از این رو کتاب که باید در دسترس همه باشد، به مرور از سبد خرید خانوارها حذف می‌شود.

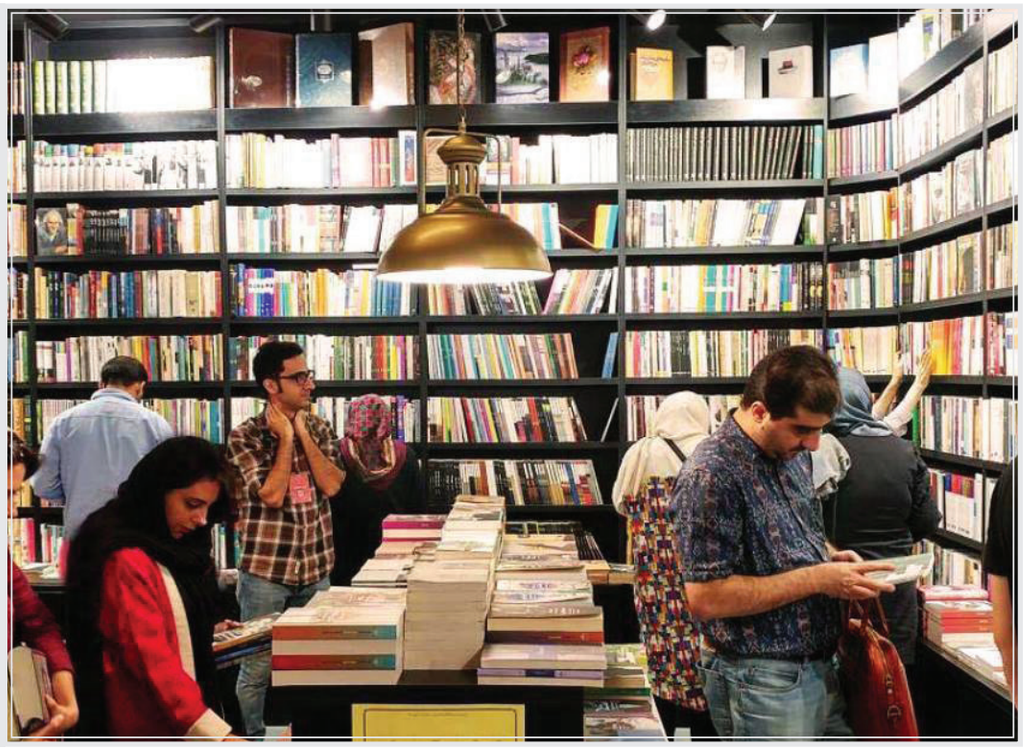

بازار نشر ایران زیر سایه تورم، گرانی کاغذ و کاهش قدرت خرید مردم فرو رفته است

ناشران و کتابفروشان هم این تغییر رفتار را به‌خوبی لمس کرده‌اند؛ گواه آن هم اینکه تیراژ کتاب‌ها کاهش یافته، قیمت‌ها بالا رفته و فروش روزبه‌روز سخت‌تر می‌شود.

چرخه معیوب گرانی و رکود در بازار کتاب

صنعت نشر ایران چند سالی است که به نقطه بحران رسیده است. ناشران و کتابفروشان در حالی هفته کتابخوانی سال ۱۴۰۴ را برگزار می‌کنند که بازار کتاب با مشکلات جدی روبه‌روست؛ از بحران کاغذ گرفته تا کاهش تیراژ و افت قدرت خرید مردم.

بر اساس داده‌های خانه کتاب و ادبیات ایران، در فاصله سال‌های ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۳ تعداد عناوین کتاب‌های منتشرشده رشد قابل توجهی داشته است. این رقم از ۹۴ هزار و ۸۶۷ عنوان در سال ۱۳۹۹ به ۱۱۸ هزار و ۶۱۰ عنوان در سال ۱۴۰۳ رسیده و نشان‌دهنده افزایشی نزدیک به ۲۵ درصد است.

در مقابل، شمارگان کل کتاب‌ها در همین دوره روندی نزولی داشته و از ۱۱۷ میلیون و ۲۹۲ هزار نسخه در سال ۱۳۹۹ به ۱۰۸ میلیون و ۱۱۱ هزار نسخه در سال ۱۴۰۳ کاهش یافته است؛ افتی حدود ۸/۷ درصد. منظور از شمارگان کتاب، تعداد نسخه‌هایی است که از هر عنوان چاپ و منتشر می‌شود. به بیان ساده، اگر یک کتاب در تیراژ هزار نسخه منتشر شود، شمارگان آن هزار است؛ بنابراین کاهش شمارگان کل نشان می‌دهد که اگرچه تعداد عناوین کتاب‌ها بیشتر شده، اما تعداد نسخه‌های چاپ‌شده از هر عنوان کمتر شده است.

همزمان، میانگین شمارگان هر عنوان نیز کاهش چشمگیری را تجربه کرده است. این شاخص از ۱،۲۳۶ نسخه برای هر عنوان در سال ۱۳۹۹ به ۹۱۱ نسخه در سال ۱۴۰۳ رسیده و افتی نزدیک به ۲۶ درصد را نشان می‌دهد. چنین روندی بیانگر آن است که صنعت نشر ایران در سال‌های اخیر با پدیده‌ای دوگانه مواجه بوده است؛ از یک سو تعداد عناوین کتاب‌ها افزایش یافته، اما از سوی دیگر تیراژ هر عنوان پایین آمده است. این وضعیت نشان‌دهنده فشار اقتصادی و رفتار محتاطانه ناشران و کاهش قدرت خرید مردم است؛ چراکه ناشران برای کاهش ریسک مالی، کتاب‌ها را در تیراژ کمتر منتشر می‌کنند و مخاطبان نیز به دلیل گرانی، کمتر توان خرید دارند.

آخرین گزارش ماهانه‌ای که خانه کتاب و ادبیات ایران منتشر کرده مربوط به شهریور ماه است. این داده‌ها نشان می‌دهد صنعت نشر ایران در شهریور ۱۴۰۴ با بحرانی عمیق‌تر از شهریور سال گذشته روبه‌رو شده است. میانگین شمارگان کتاب با کاهش ۳ درصدی از ۹۰۲ به ۸۷۴ نسخه رسیده؛ یعنی ناشران برای جلوگیری از زیان، کتاب‌ها را با تیراژ کمتر منتشر می‌کنند و این نشانه‌ای از کاهش تقاضای واقعی برای خرید کتاب است. در مقابل، میانگین قیمت کتاب در همین دوره با رشد شدید ۴۳ درصدی جهش کرده و از حدود یک‌میلیون و ۸۶۲ هزار تومان به بیش از دومیلیون و ۶۵۶ هزار تومان رسیده است.

افزایش سنگین قیمت، توان خرید خوانندگان را بیش از پیش محدود کرده و چرخه‌ای معیوب می‌سازد که در آن گرانی کتاب به کاهش خرید منجر می‌شود و به دنبال آن کاهش شمارگان و افزایش دوباره قیمت را رقم می‌زند، چرخه‌ای که اگر متوقف نشود می‌تواند انتشار کتاب را به کالایی کم‌دسترس‌تر و لوکس‌تر تبدیل کند.

هزینه‌های پنهان نشر؛ از چاپخانه تا کتابفروشی

هزینه‌های تولید کتاب به‌طور قابل توجهی افزایش یافته است. کاغذ همچنان اصلی‌ترین عامل گرانی کتاب محسوب می‌شود که افزایش نرخ دلار، تخصیص ناکافی ارز و ضعف مدیریت در توزیع کاغذ یارانه‌ای، قیمت آن را بالا برده است. علاوه بر کاغذ، هزینه چاپ و صحافی نیز فشار زیادی بر ناشران وارد کرده است. براساس آنچه انتشارات پارسیان البرز برآورد کرده است، چاپ یک کتاب معمولی با تیراژ ۵۰۰ تا هزار نسخه بین ۱۰ تا ۳۰ میلیون تومان هزینه دارد. زمانی که تیراژ پایین باشد، این هزینه ثابت روی تعداد کمتری نسخه تقسیم می‌شود و قیمت هر کتاب برای مصرف‌کننده افزایش می‌یابد.

علاوه بر این مورد، هزینه‌های توزیع شامل حمل‌ونقل، انبارداری و کارمزد کتابفروشی‌ها نیز سهمی حدود ۱۰ تا ۱۵ درصد از قیمت نهایی کتاب دارد. هرچند فروش آنلاین بخشی از این هزینه‌ها را کاهش داده، اما همچنان توزیع فیزیکی کتاب در سراسر کشور پرهزینه است.

کتاب جلوتر از تورم؛ جهش ۴۳ درصدی قیمت‌ها

براساس آخرین آمار خانه کتاب، میانگین قیمت کتاب در شهریورماه ۱۴۰۴ نسبت به شهریور سال گذشته با یک جهش ۴۳ درصدی مواجه شد. میانگین قیمت از حدود ۱۸۶ هزار تومان در شهریور سال گذشته به بیش از ۲۶۵ هزار تومان در شهریور امسال رسید؛ اما پرسشی که مطرح می‌شود این است که قیمت کتاب هم‌گام با تورم امسال افزایش یافته است؟

برای پاسخ به این پرسش، ابتدا دو شاخص قابل اتکا یعنی تورم سالانه و میانگین قیمت کتاب را کنار هم می‌گذاریم. تورم ۱۲ ماهه منتهی به شهریور ۱۴۰۴ حدود ۳۷.۵ درصد ثبت شده است. در سمت نشر نیز همانطور که پیشتر عنوان شد، میانگین قیمت کتاب در شهریور ۱۴۰۴، نسبت به سال قبل ۴۳ درصد افزایش داشته است.

اگر این رشد را با نرخ تورم ۱۲ماهه منتهی به شهریور ۱۴۰۴ مقایسه کنیم، روشن می‌شود که قیمت کتاب حتی بیشتر از تورم عمومی افزایش یافته است. به بیان دیگر، کتاب نه‌تنها هم‌گام با تورم گران شده، بلکه در عمل از آن جلو زده است.

دلیل اصلی این شکاف، وابستگی شدید بازار کتاب به کاغذ وارداتی و نرخ ارز است؛ هر نوسان دلار مستقیما به قیمت کاغذ منتقل می‌شود و ناشران ناچارند هزینه‌ها را به مصرف‌کننده تحمیل کنند. نتیجه آنکه کتاب بیش از بسیاری از کالاهای دیگر از تورم ضربه خورده و بسیاری این کالا را از سبد خرید خود حذف کرده‌اند.

کتاب از سبد خرید خانوار حذف شد؛ اولویت با نان و گوشت

در شهریور ۱۴۰۳ یک کارگر با حقوق پایه ۷ میلیون تومان، حدود ۳۸ کتاب می‌توانست بخرد. در شهریور ۱۴۰۴ با توجه به پایه حقوق، این رقم به حدود ۳۹ کتاب رسیده است. اگرچه محاسبه ساده نشان می‌دهد کارگر در شهریور ۱۴۰۴ می‌تواند تقریبا همان تعداد کتاب سال قبل را بخرد، اما واقعیت اقتصادی چیز دیگری است. تورم ۵۷ درصدی خوراکی‌ها و جهش قیمت گوشت و مرغ باعث شده بخش بزرگی از حقوق کارگران صرف کالاهای اساسی شود. در چنین شرایطی، حتی اگر قدرت خرید کتاب روی کاغذ ثابت بماند، در عمل کتاب از سبد خرید خانوار حذف می‌شود چراکه مردم اولویت خود را به تأمین خوراکی‌های ضروری می‌دهند.

شکاف میان تولید و مصرف کتاب؛ تهدیدی برای چرخه نشر

بررسی داده‌های رسمی صنعت نشر نشان می‌دهد که کاهش هم‌زمان شمارگان و افزایش قیمت کتاب، به مرور باعث افزایش فاصله میان تولید و مصرف کتاب می‌شود. به بیانی ساده‌تر، تعداد بیشتری کتاب چاپ می‌شود، اما خواننده کمتری برای آن وجود دارد. این شکاف، مستقیما چرخه مالی ناشران، کتاب‌فروشان و حتی نویسندگان را تهدید می‌کند و در بلندمدت به کاهش کیفیت محتوا، حذف ناشران کوچک و تعطیلی کتاب‌فروشی‌ها منجر می‌شود. ادامه این روند، منجر به نوعی انحصارگرایی می‌شود که تنها چند ناشر بزرگ قادر به ادامه فعالیت هستند و جریان انتشار کتاب به سمت کتاب‌های کم‌ریسک، پرفروش و تجاری متمایل می‌شود. در چنین وضعیتی، آثار تخصصی اولین قربانیان خواهند بود؛ چراکه این گروه به‌طور طبیعی فروش محدودتری دارند و در شرایط کاهش تقاضا، عملا از چرخه چاپ حذف می‌شوند. از سوی دیگر، افت فروش کتاب به کاهش درآمد نویسندگان، مترجمان و فعالان حوزه نشر منجر می‌شود که انگیزه، خلاقیت و تولید محتوا را محدود می‌کند و در نهایت باعث می‌شود بخشی از نیروی متخصص این حوزه به مشاغل دیگر کوچ کنند. از بُعد اجتماعی نیز کم‌فروغ شدن صنعت نشر و کتاب، کاهش سواد تحلیلی و فرسایش سرمایه فرهنگی جامعه را به دنبال دارد. در اقتصادهای مدرن، کتاب یکی از پایه‌های توسعه نرم و تقویت نیروی انسانی است و وقتی کتاب از دسترس خارج می‌شود، جامعه در بلندمدت هزینه آن را با کاهش توان تحلیل، ضعف در حل مسئله و افت کیفیت نیروی کار پرداخت می‌کند.

اخبار

افزایش ۳۰ درصدی قیمت محصولات لبنی

با وجود آنکه هنوز قیمت مصوب شیرخام از سوی وزارت جهادکشاورزی تغییر نکرده است، اما صنایع لبنی طی هفته های اخیر قیمت محصولات خود را افزایش داده اند و علت آن را افزایش نرخ شیرخام خریداری شده از دامداران می دانند.

به گزارش ایرنا،رسخنگوی انجمن صنایع لبنی ایران درباره افزایش قیمت‌های اخیر گفت: افزایش حدود ۳۰ درصدی قیمت لبنیات طی دو ماه اخیر ناشی از رشد تدریجی نرخ شیرخام بوده است.

محمد فربد اظهار کرد: پیش از این قیمت مصوب هر کیلوگرم شیرخام حدود ۲۳ هزار تومان بود اما طی دو ماه اخیر این رقم به مرز ۳۵ هزارتومان رسیده است. سخنگوی انجمن صنایع لبنی ایران با بیان اینکه تغییرات قیمتی محصولات لبنی در سطح بازار بیانگر افزایش تدریجی قیمت شیرخام است افزود: طی مدت مذکور قیمت شیرخام حدود ۵۲ درصد رشد داشت که در نهایت منجر به افزایش قیمت حدود ۳۰ درصدی محصولات لبنی نیز شده است. وی با بیان اینکه اطلاعات دقیق و جزئی را می‌توان از طریق بورس اوراق بهادار تهران دریافت کرد گفت: مقایسه صنعت دامی و صنعت لبنیات در اطلاعات مندرج در بورس و اوراق بهاردار تهران نشان می دهد که حاشیه سود صنعت لبنیات بسیار ناچیز است در برخی موارد سودآوری برخی واحدها حدود ۵ درصد گزارش شده است. فربد با اشاره به تاثیر مستقیم افزایش قیمت شیرخام بر هزینه‌های تمام شده صنعت لبنیات افزود: امروز طی جلسه ای در وزارت جهاد کشاورزی وضعیت قیمت شیرخام بررسی و تعیین تکلیف خواهد شد.

تایر روی کاغذ گران شد، در بازار ارزان‌تر!

با وجود تصویب افزایش ۷ درصدی قیمت تایر توسط ستاد تنظیم بازار به گفته رئیس اتحادیه صنف فروشندگان لاستیک، تایرهای سواری در بازار همچنان با نرخ‌های مصوب و گاهی حتی پایین‌تر از آن به فروش می‌رسند که دلیل این تناقض را می‌توان تعادل نسبی میان عرضه و تقاضا و کافی بودن موجودی کارخانه‌ها دانست. به گزارش ایسنا، به تازگی سخنگوی انجمن صنعت تایر کشور خبر افزایش هفت درصدی قیمت تایر را اعلام کرد و گفت: طی چند ماه گذشته، درخواست افزایش قیمت‌ها به مراجع ذی‌ربط ارائه شد که با مصوبه ستاد تنظیم بازار، مجوز افزایش هفت درصدی قیمت‌ها صادر شده است. به گفته مصطفی تنها با وجود تمام مشکلات موجود، صنعت تایر توانسته از نظر تعداد تولید حلقه یک درصد و از نظر وزن سه درصد رشد تولید داشته باشد که این آمار نشان می‌دهد هرچند سوددهی این فعالیت بسیار پایین است اما به‌رغم محدودیت‌ها و فشارهای اقتصادی، تولیدکنندگان داخلی توانسته‌اند روند مثبت تولید را حفظ کنند. در این رابطه محمدرضا آل‌سارا، رئیس اتحادیه صنف فروشندگان لاستیک تهران، در رابطه با اعلام خبر افزایش هفت درصدی قیمت تایر متعاقب مصوبه جدید ستاد تنظیم بازار گفت: این افزایش قیمت بر اساس ادعاهای کارخانه‌ها مبنی بر بالا رفتن هزینه تمام‌شده تولید محقق شد و پس از بررسی‌های کارشناسی، میزان مجاز افزایش قیمت تعیین و اعلام شده است. با این حال، بازار در حال حاضر پذیرش چندانی نسبت به افزایش قیمت ندارد؛ چراکه برخلاف بسیاری از کالاها که همراه با تورم، رشد قیمت داشته‌اند، در بخش تایر به‌ویژه تایرهای سواری نه تنها افزایش قیمت رخ نداده، بلکه به علت کافی بودن میزان عرضه در برخی موارد کاهش قیمت نیز مشاهده شده است. به‌طوری‌که هم‌اکنون هیچ نوع تایر سواری در بازار با قیمتی بالاتر از نرخ مصوب به فروش نمی‌رسد و بعضا نیز قیمت‌ها حتی پایین‌تر از نرخ مصوب است.

وی افزود: علت این وضعیت آن است که طی مدت اخیر، میزان تولید و توزیع تایر پاسخ‌گوی نیاز بازار بوده و تعادل نسبی میان عرضه و تقاضا شکل گرفته است؛ بنابراین نوسانات غیرواقعی قیمت تا حد زیادی کاهش یافته و به نظر می‌رسد اعلام قیمت رسمی و کارشناسی شده، می‌تواند باعث بهبود شفافیت و افزایش انگیزه کارخانه‌ها برای عرضه بهتر و منظم‌تر محصول به بازار شود.

افشای ابعاد تازه قاچاق سوخت

روزانه ۳۰ میلیون لیتر ناپدید می‌شود

ایران در حالی روزانه میلیون‌ها لیتر بنزین و گازوئیل تولید و مصرف می‌کند که بخشی از آن هرگز به مصرف‌کننده واقعی نمی‌رسد. این سوخت، پیش از آنکه در باک خودروها ریخته شود یا در صنایع مصرف شود، در شبکه‌ای پیچیده از قاچاق سازمان‌یافته، سهمیه‌های صوری، بارنامه‌های جعلی و مسیرهای مرزی ناپدید می‌شود. تازه‌ترین اظهارات مقامات ارشد و گزارش‌های رسمی نشان می‌دهد قاچاق سوخت امروز به یکی از بزرگ‌ترین تهدیدهای اقتصادی کشور تبدیل شده است. به گزارش ایسنا، همزمان با هشدارهای دولت، مصوبات جدید ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز نشان می‌دهد مبارزه با قاچاق، از جمله قاچاق سوخت، وارد مرحله اجرایی تازه‌ای شده است. در جلسه اخیر ستاد مبارزه با قاچاق سوخت، مجموعه‌ای از تصمیمات با هدف هوشمندسازی، انسجام بین‌دستگاهی و اصلاح فرآیندهایی که منجر به انحراف تجارت قانونی و افزایش قاچاق می‌شود، تصویب شد و براساس برنامه هفتم، دستگاه‌ها مکلف هستند سالانه ۱۵ درصد از حجم قاچاق بکاهند.

بیش از ۹۰ درصد قاچاق در مرحله مصرف است

اما با این حال طبق اعلام پویا معارفی، مدیر طرح میترینگ و پایش لحظه‌ای شرکت ملی پالایش و پخش، روزانه بین ۲۰ تا ۳۰ میلیون لیتر سوخت قاچاق می‌شود که بیش از ۹۰ درصد قاچاق در مرحله مصرف رخ می‌دهد. به گفته او، بخش عمده این قاچاق مربوط به گازوئیل است و اختلاف شدید میان قیمت یارانه‌ای و نرخ واقعی بازار، علت اصلی تداوم این روند است. معارفی همچنین اعلام کرد در دو ماه گذشته با تقاطع‌گیری داده‌های سامانه‌های نظارتی، ۵۳۰ هزار کارت سوخت غیرمعتبر شناسایی و مسدود شده است؛ اقدامی که به گفته او صرفه‌جویی روزانه حدود یک میلیون و ۳۰۰ هزار لیتر بنزین را به همراه داشته است. اظهارات این مقام مسئول، ابعاد تازه‌ای از گلوگاه‌های مصرف و نقاط آسیب‌پذیر شبکه سوخت کشور را آشکار می‌کند؛ جایی که کارت‌های اجاره‌ای، خودروهای غیرفعال و سهمیه‌های صوری به یکی از مهم‌ترین مسیرهای خروج سوخت تبدیل شده‌اند.

شناسایی بیش از ۶۰۰۰ بارنامه صوری مرتبط با قاچاق سوخت

همزمان با اقدامات ستاد، پلیس امنیت اقتصادی فراجا نیز از کشف یکی از بزرگ‌ترین پرونده‌های قاچاق سوخت از مسیر بارنامه‌های جعلی خبر داده است. سردار حسین رحیمی، اعلام کرد: بیش از ۶۰۰۰ بارنامه صوری مرتبط با قاچاق سوخت شناسایی شده است.

بر اساس تحقیقات پلیس، سه نفر از مسئولان یک شرکت حمل‌ونقل جاده‌ای در فاصله سال‌های ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۳ با سندسازی و دریافت غیرقانونی سهمیه سوخت اقدام به قاچاق سازمان‌یافته کرده بودند. به گفته سردار رحیمی، حدود ۸۱ درصد بارنامه‌های صادرشده دارای نشانه‌های تقلب بوده و پرونده برای مراحل قانونی به مراجع قضایی تحویل شده است. این آمار نشان می‌دهد یکی از بزرگ‌ترین گلوگاه‌های قاچاق سوخت، «بارنامه‌های جعلی» است؛ جایی که قاچاقچیان با ثبت سفرهای غیرواقعی، سهمیه‌های کلان دریافت می‌کنند. قاچاق سوخت سالانه تا ۸ میلیارد دلار به کشور خسارت وارد می‌کند به گفته سید محمدمهدی سیدی، مشاور مدیرعامل شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی، قاچاق سوخت سالانه بین ۶ تا ۸ میلیارد دلار به کشور خسارت وارد می‌کند. او با اشاره به شناسایی جایگاه‌ها و ادوات غیرواقعی دریافت‌کننده سهمیه افزود: تعداد زیادی ادوات کشاورزی و معادن غیرفعال که فقط برای دریافت سوخت یارانه‌ای خوداظهاری شده بودند شناسایی و به دستگاه‌های ذی‌ربط معرفی شده‌اند. سیدی تأکید کرد تا زمانی که سیستم تخصیص سوخت با اسناد حمل صوری مواجه است، مصرف‌کننده واقعی قابل شناسایی نیست. قاچاق سوخت نه تنها منابع ملی را تهدید می‌کند، بلکه موجب تشدید ناترازی در شبکه انرژی و فشار بر صنایع و مردم می‌شود. مقامات دولتی بر این باورند که تمرکز بر اصلاح روندها، هوشمندسازی سامانه‌ها و نظارت دقیق بر زنجیره تولید تا مصرف، مؤثرترین راهکار برای کاهش قاچاق است. همزمان، همکاری همه دستگاه‌های ذی‌ربط و اجرای دقیق مصوبات ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز، کلید موفقیت در این مبارزه ملی و حفاظت از منابع عمومی خواهد بود.

بودجه ۱۴۰۵ در محاصره بحران‌ها!

یک کارشناس اقتصادی و استاد دانشگاه معتقد است، دولت در آستانه تدوین بودجه ۱۴۰۵ با مجموعه‌ای از چالش‌های پیچیده روبه‌رو خواهد بود.

به گزارش ایرنا، بخشنامه تهیه و تنظیم لایحه بودجه ۲۴ آبان با امضای رئیس جمهور به دستگاه‌های اجرایی ابلاغ شد. در این بخشنامه ۶ محور به عنوان رویکرد و سیاست های کلان اقتصادی دولت در سال آینده مورد تاکید رئیس دولت چهاردهم قرار گرفته است. این سیاست‌ها که مبنای تدوین لایحه بودجه سال آینده خواهد بود، شامل تقویت سیاست‌های حمایتی تامین معیشت حداقلی، توازن و انضباط در بودجه و درآمدهای مالیاتی، تعدیل تانرازی انرژی و آب، پایداری مالی، دولت مدیریت کسری بودجه بدهیها و تعهدات دولت و تقویت پدافند غیر عامل و مقاوم‌سازی است.

کامران ندری کارشناس اقتصادی با اشاره به ابلاغ بخشنامه تدوین لایحه بودجه ۱۴۰۵ کل کشور از سوی رئیس جمهوری و آغاز تدوین بودجه دستگاه‌های اجرایی اظهار داشت: دولت با مجموعه‌ای از چالش‌های پیچیده اقتصادی، سیاسی و ساختاری روبه‌رو است؛ از ضعف نظام مالیاتی و فرسودگی زیرساخت‌ها تا بحران یارانه‌ها و کاهش بهره‌وری کارکنان دولت. در حالی‌که فشارهای مالی و محدودیت منابع رو به افزایش است، هنوز مشخص نیست دولت چه برنامه‌ای برای اصلاحات اساسی در پیش دارد.

وی با اشاره به چالش‌های دولت در تدوین لایحه بودجه ۱۴۰۵ گفت: زیرساخت‌های کشور چه فیزیکی و چه نرم‌افزاری به شدت فرسوده‌اند و بسیاری از دستگاه‌ها نیز کارایی لازم را ندارند اما همچنان از سال‌های گذشته بودجه قابل‌توجهی دریافت می‌کنند زیرا حذف یا کاهش بودجه این دستگاه‌ها می‌تواند برای دولت تبعات سیاسی و اجتماعی داشته باشد.

لزوم بازنگری در نظام مالیات ستانی و پرداخت یارانه

افزایش نسبت مالیات به تولید ناخالص داخلی و ارتقای عدالت و کارایی مالیاتی از طریق هوشمندسازی نظام مالیاتی و شفافیت مخارج مالیاتی دولت یکی از محورهای بخشنامه بودجه است؛ ندری در این زمینه معتقد است: ساختار مالیاتی یکی از نقاط ضعف اصلی در تامین درآمدهای دولت است؛ نظام مالیات‌ستانی در ایران به‌گونه‌ای است که افراد با درآمدهای پایین به نسبت درآمد خود مالیات بیشتری می‌پردازند تا صاحبان درآمدهای بالا که این امر نیازمند اصلاحات اساسی است.

این اقتصاددان اظهار کرد: مسئله یارانه‌ها از دیگر چالش‌های مزمن دولت است؛ سال‌هاست صحبت از هدفمندسازی یارانه‌ها می‌شود اما زیرساخت لازم برای اجرای آن تا به امروز متاسفانه فراهم نشده است. اصلاح این ساختار هزینه‌بر است و دولت منابع کافی برای آن ندارد.

ندری در ادامه به برخی مشکلات زیرساختی اقتصاد ایران پرداخت و گفت: قیمت بسیاری از کالاها و خدمات دولتی از جمله بنزین سال‌هاست ثابت مانده و این امر موجب انباشت مشکلات و ناهنجاری‌های اقتصادی شده است.

این تحلیلگر اقتصادی اضافه کرد: اصلاح قیمت کالاها و خدمات دولتی ضرورتی اجتناب‌ناپذیر است، اما چنین اقدامی تبعات سیاسی و اجتماعی سنگینی را در پی دارد. علاوه بر آن، سال‌هاست افزایش حقوق کارکنان دولت کمتر از نرخ تورم بوده و در نتیجه دستمزد واقعی آنها به‌شدت کاهش یافته است. این وضعیت نه تنها معیشت کارمندان را دشوار کرده، بلکه کارایی و بهره‌وری در دستگاه‌های دولتی را نیز پایین آورده است. در چنین شرایطی حتی خطر افزایش فساد و تخلفات اداری وجود دارد.

ندری با اشاره به قیمت حامل‌های انرژی گفت: دولت اکنون باید درباره مسائل مهمی چون تعیین قیمت حامل‌های انرژی، نحوه جبران آثار تورمی این تصمیمات، و سیاست‌های حمایتی از حقوق‌بگیران و بازنشستگان تصمیم‌گیری اساسی داشته باشد. مشکل اصلی افزایش قیمت سوخت یا انرژی نیست، بلکه نحوه جبران آثار تورمی آن است. اگر دولت همزمان با اصلاح قیمت‌ها، حقوق و دستمزدها را متناسب با تورم افزایش دهد، فشار زیادی بر جامعه وارد نخواهد شد؛ اما تاکنون برنامه مشخصی در این زمینه ارائه نشده است.

سیاست‌های نادرست اقتصادی بر دوش دولت سنگینی می‌کند

این تحلیلگر اقتصادی گفت: چندین سال است که سیاست‌های نادرست اقتصادی فشار مالی سنگینی بر دولت وارد کرده است. اگرچه نهادهایی مانند سازمان برنامه و بودجه و تیم اقتصادی دولت وظیفه تدوین برنامه‌های اصلاحی را دارند ولی هنوز نشانه‌ای از رویکردی هماهنگ و بلندمدت دیده نمی‌شود.
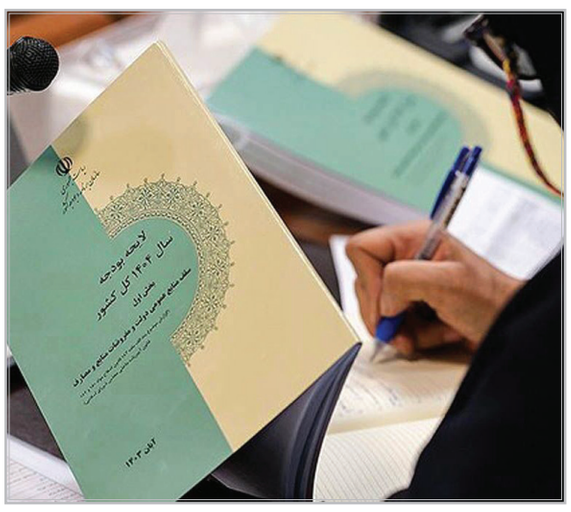
این استاد دانشگاه براین باور است: در حال حاضر دولت بیشتر در پی آن است که مشکلات کوتاه‌مدت را تا حدی مدیریت کند ولی بدون یک برنامه میان‌مدت و بلندمدت مؤثر، نمی‌توان انتظار داشت بودجه ۱۴۰۵ تأثیر جدی بر بهبود وضعیت اقتصادی کشور داشته باشد. ندری در پایان خاطرنشان کرد: اخیراً رئیس سازمان برنامه و بودجه اعلام کرده بسیاری از احکام برنامه هفتم توسعه قابلیت اجرا ندارد. این اظهارنظر خود نشان می‌دهد که دولت ابتدا باید برنامه توسعه را اصلاح کند تا بودجه سالانه نیز بتواند در مسیر درستی قرار گیرد. در غیر این صورت، بودجه جدید هم صرفاً در حد مدیریت موقت مشکلات روزمره باقی خواهد ماند.